



บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเขตอิทธิพลทางการค้าและบริการของเมืองเพชรบุรี สามารถที่จะสรุป
และอภิปรายผลที่ได้จากการวิเคราะห์ดังนี้

5.1 เรื่องเขตอิทธิพลทางการค้าและบริการของเมืองเพชรบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้
คือ ระยะทางเฉลี่ยประมาณ 14.29 กิโลเมตร ซึ่งจะพบว่ามีสินค้าที่มีเขตอิทธิพลทางการค้า
เกินกว่าเฉลี่ยได้แก่ สินค้า เครื่องเรือน 20.69 กิโลเมตร แบบเรียนเครื่องเขียน
18.76 กิโลเมตร และบริการตัดเย็บเสื้อผ้า 14.30 กิโลเมตร ซึ่งสินค้าเหล่านี้โดย
เฉพาะสินค้าเครื่องเรือนและแบบเรียนเครื่องเขียน มีเฉพาะแหล่งกลางขนาดใหญ่เท่านั้น
ส่วนแหล่งกลางขนาดเล็กไม่มีสินค้าประเภทนี้ จึงมีผลต่อเขตอิทธิพลทางการค้าให้กว้างมากกว่า
สินค้าอื่น ๆ

สำหรับสินค้าและบริการที่มีเขตอิทธิพลต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมีหลายชนิดได้แก่ ร้านขาย
อาหารและของชำ 11.06 กิโลเมตร ร้านขายเครื่องไฟฟ้า 14.21 กิโลเมตร ร้านขาย
เสื้อผ้าสำเร็จรูป 14.11 กิโลเมตร ร้านเสริมสวย 10.45 กิโลเมตร ร้านถ่ายรูป
12.35 กิโลเมตร และชุมชนรถยนต์ 11.52 กิโลเมตร สาเหตุที่ทำให้เขตอิทธิพลทางการค้า
แคบลงกว่าค่าเฉลี่ยเพราะร้านค้าและสถานบริการดังกล่าวมีอยู่ในแหล่งกลาง บางแหล่งกลางมี
จำนวนสถานบริการมากกว่าในเมืองเพชรบุรีอีกด้วย เช่น ชุมชนรถยนต์ มีในเขตสุขาภิบาล
หลายแห่งมากถึง 25 แห่ง ซึ่งในเมืองเพชรบุรีมีเพียง 9 แห่ง เท่านั้น ทั้งนี้เพราะที่
สุขาภิบาลหลายแห่งตั้งอยู่บนเส้นทางที่มีรถยนต์ผ่านไปมามากกว่าเมืองเพชรบุรี และชุมชนรถยนต์จะ
ตั้งกระจายตามริมถนนเพชรเกษม ซึ่งบริเวณเหล่านี้เป็นเขตที่มีประชากรไม่หนาแน่นมากเท่ากับ
บริเวณเมืองเพชรบุรี

การที่เขตอิทธิพลทางการค้าและบริการมีค่าเฉลี่ยเพียง 14.29 กิโลเมตร
เนื่องจากลักษณะการกระจายตัวของประชากรของเมืองเพชรบุรีมีความหนาแน่นมากบริเวณที่ราบ

ชายฝั่งตะวันออกของจังหวัด และตามแนวถนนเพชรเกษมซึ่งเป็นถนนสายหลัก ส่วนทางคัน
ตะวันตกของพื้นที่ของจังหวัดเป็นเขตที่มีประชากรเบาบาง เนื่องจากมีลักษณะพื้นที่เป็นป่าและ
ภูเขาซึ่งไม่เหมาะต่อการตั้งถิ่นฐานตลอดจนการคมนาคมไม่สะดวก และเป็นประชากรที่มีรายได้
โดยเฉลี่ยต่ำ

5.2 ปัจจัยที่นำมาใช้เป็นตัวแปร ในการศึกษาหาอิทธิพลต่อเซตการค่า มีทั้งหมด
5 ปัจจัยด้วยกันคือ

5.2.1 ระยะทางของศูนย์โรคที่เดินทางเข้ามารับบริการในเมืองเพชรบุรี
กับปริมาณสินค้าที่มารับบริการแต่ละครั้ง พบว่าระยะทางกับปริมาณสินค้ามีอิทธิพลต่อเซตการค่า
และบริการของเมืองเพชรบุรี จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 นี้ พบว่า
มีนัยสำคัญต่อกันที่ระดับ .05 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ $r = 0.35$ ซึ่งมีค่าความสัมพันธ์ไม่ค
สูงมากนัก ทั้งนี้เพราะว่า ประชากรที่เดินทางเข้ามารับบริการในเมืองเพชรบุรีส่วนใหญ่จะมา
ใช้บริการเกือบทุกชนิด โดยเฉพาะสินค้าระดับต่ำ นอกจากนั้นยังพบว่ารายชของชำมีประชากร
จำนวนมากที่เดินทางมาในระยะไกลเพื่อมาซื้อสินค้าประเภทนี้ เพื่อนำไปขายต่อในแหล่งกลาง
ขนาดเล็กในหมู่บ้านของตนเองอีกทอดหนึ่งอีกด้วย

5.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะทางกับประเภทบริการต่าง ๆ หามาได้
จากการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรทั้ง 2 นี้มีความสัมพันธ์กัน มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมี
ค่าสหสัมพันธ์ $r = 0.42$ ซึ่งมีค่าความสัมพันธ์ที่สูงกว่าตัวแปรชุดแรก จากการศึกษพบว่า
สถานบริการในแหล่งกลางต่าง ๆ มีมากเกือบทุกแหล่งกลางแต่เนื่องจากสถานบริการในเมือง
เพชรบุรีมีจำนวนรวมมากที่สุด และเป็นแหล่งกลางที่ใหญ่ที่สุดของพื้นที่ศึกษา ตลอดจนศูนย์โรค
สามารถมาใช้บริการรวมไปถึงการซื้อสินค้าด้วย จึงทำให้ศูนย์โรคมาใช้บริการในเมืองเพชรบุรี
ในระดับสูง

5.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการเดินทางกับปริมาณสินค้า จาก
การวิเคราะห์พบว่าตัวแปรทั้ง 2 นี้มีความสัมพันธ์กัน โดยมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่า
สหสัมพันธ์ $r = 0.59$ ซึ่งเป็นค่าความสัมพันธ์ที่สูงที่สุด จากการศึกษปัจจัยต่าง ๆ

ในครั้งนี ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเขามายังเมืองเพชรบุรีค่าโดยสารรถไฟจะซื้อสินค้าในปริมาณน้อย เพราะสามารถเข้ามาใช้บริการโดยอ้อมมากกว่าผู้บริโภครที่เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูงก็ยอมจะซื้อสินค้าในปริมาณมากขึ้นกว่าเพราะโอกาสที่จะเข้ามาใช้บริการน้อยครั้งกว่า นั่นคือถ้าค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูง ก็จะมีผลทำให้ราคาของสินค้าที่เขาไปซื้อมีราคาสูงตามไปด้วย ทั้งนี้อัตราเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายในการเดินทางอยู่ในช่วง 6 - 10 บาท ซึ่งคิดเป็นระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร แต่ค่าโดยสารสูงกว่านี้ผู้บริโภครอาจเดินทางไปซื้อจากแหล่งกลางขนาดใหญ่กว่านี้จากที่อื่น ๆ ได้ เช่น จากเมืองราชบุรี ซึ่งเสียค่าเดินทางประมาณ 20 บาทเท่านั้น ดังนั้น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางจึงเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อเซตการค้ำและบริการดังกล่าวมากที่สุด

5.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของประชากรกับประเภทสินค้า จากผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรทั้ง 2 มีนัยสำคัญต่อกันที่ระดับ .05 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ $r = 0.49$ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง กล่าวคือรายได้ของประชากรที่มีอิทธิพลต่อเซตการค้ำและบริการของเมืองเพชรบุรีด้วย นั่นคือประชากรที่รายได้น้อยมีโอกาสซื้อสินค้าและบริการในระดับสูงได้ก็กว่าผู้มีรายได้ต่ำ แต่จากผลการศึกษารายได้ของประชากรในเมืองเพชรบุรี พบว่ามีรายได้เฉลี่ยในเกณฑ์สูง ดังนั้นจึงมีผลต่อประเภทของสินค้าดังกล่าวมาแล้ว

5.2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาในการเดินทางกับปริมาณสินค้า ผลการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรทั้ง 2 มีนัยสำคัญต่อกันที่ระดับ .05 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ $r = 0.42$

สรุปได้ว่าปัจจัยทั้ง 5 นี้มีอิทธิพลในการดึงดูดผู้บริโภครให้เข้ามาใช้บริการในเมืองเพชรบุรีในระดับต่าง ๆ กัน

5.3 ผลของการคำนวณจำนวนประชากรประเคิมของเมืองเพชรบุรี มีดังนี้

จำนวนประชากรประเคิมของร้านขายของชำ 124 ร้านขายอาหาร 176
 ร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป 871 ร้านขายเครื่องไฟฟ้า 1,307 ร้านขายแบบเรียน 2,832
 ร้านขายเครื่องเรือน 3,089 ร้านเสริมสวย 395 ร้านตัดเสื้อผ้าชาย, หญิง 539

ร้านถ่ายรูป 2,614 และชุมชนมรดก 3,776 สำหรับประชากรประเดิมนั้น สามารถนำค่าไปทำนายเกี่ยวกับจำนวนประชากร จำนวนร้านค้าแต่ละประเภทในแหล่งกลางต่าง ๆ ได้

สำหรับค่าสหสัมพันธ์ (r) เป็นค่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนประชากรกับจำนวนร้านค้าในแหล่งกลาง ซึ่งค่านี้จะบอกถึงความสัมพันธ์กัน คือถ้ามีค่าสูงมากเช่น 1.0 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน คือ ร้านค้าน้อยประชากรก็น้อย ถ้าร้านค้ามากประชากรก็จะมาก โดยการผันแปรตามกันค่าจะเป็นบวก (+) แต่ถ้าวัด $r = -1.00$ แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนประชากรและจำนวนร้านค้าผันแปรไปในทางกลับกัน คือร้านค้ามีมาก แต่จำนวนประชากรมีน้อย ค่าที่ได้ออกมาจะเป็นค่าลบ (-) ทั้งนี้จากผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมรดกในเมืองเพชรบุรีมีค่า -1.00 ซึ่งแสดงว่าบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่มาก มีจำนวนชุมชนมรดกน้อย ทั้งนี้จากการเก็บข้อมูลพบว่าชุมชนมรดกจะตั้งอยู่บริเวณเกือบสุดเขตเทศบาล เนื่องจากมีเสียงดังรบกวนประชากรโดยรวม และมีสิ่งสกปรกพวกคราบน้ำมันต่างๆ อีกด้วย

5.4 ข้อเสนอแนะ จากการศึกษาหาเขตอิทธิพลทางการค้าและบริการของเมืองเพชรบุรีนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ 3 เรื่องที่จะนำมากำหนดเขตอิทธิพลทางการค้าและบริการ โดยเกณฑ์ที่จะนำมาใช้เป็นตัวหาเขตอิทธิพลของเมืองมี 10 ประเภท คือ ร้านค้า 6 ประเภท ได้แก่ ร้านขายอาหาร ร้านขายของชำ ร้านขายเสื้อผ้า ร้านขายแบบเรียนเครื่องเขียน ร้านขายเครื่องเรือน และสถานบริการ 4 ประเภทได้แก่ ร้านเสริมสวย ร้านถ่ายรูป ร้านตัดเสื้อผ้าชาย - หญิง และชุมชนมรดก ในการหาเขตอิทธิพลของเมืองนี้สามารถที่จะนำเกณฑ์อื่น ๆ มาใช้ได้อีกมากมาย เช่น บริการหนังสือพิมพ์ เขตศูนย์การค้าตลอดจนเขตธนาคาร สำหรับเมืองขนาดเล็กเขตอิทธิพลจะแคบไม่ซับซ้อน ผู้ศึกษาสามารถที่จะออกเก็บข้อมูลภาคสนามได้ แต่ถ้าวัดเมืองใหญ่อาจอาศัยข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้แล้วมาใช้ประกอบการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วย สำหรับการศึกษเขตอิทธิพลของเมืองเพชรบุรีครั้งนี้ได้ทำการ เก็บข้อมูลทั้งภาคสนามและจากช่องทางราชการ

การศึกษาค้างนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับผลงานของโชนซี แฮร์ริส (Chouny Harris) ที่ศึกษาเขตอิทธิพลของเมือง ซอลต์เลกซิตี สหรัฐอเมริกา ซึ่งแฮร์ริสได้นำเอาหน้าที่ของเมือง 5 อย่างเป็นเกณฑ์ ได้แก่ บริการขายปลีก การขายส่ง การขายส่งเวชภัณฑ์ เขตวิหุกกระจายเสียง และการค้าทั่วไป (Harris, 1943)

นอกจากนี้การหาเขตอิทธิพลของเมืองสามารถที่จะหาได้โดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ อีกมากมาย ได้แก่ การกำหนดจุดแนวแบ่งระหว่างเมือง (Breaking Point) ตามกฎของไรต์ และการหาโดยการจัดลำคัมภ์ศักย์ของเมือง เป็นต้น

การศึกษาค้างนี้สามารถนำเอาผลการวิเคราะห์มาไขประโยชน์ได้ดังนี้

1. ทราบถึงเขตอิทธิพลของการค้าและบริการแต่ละประเภทของเมืองเพชรบุรีว่าให้บริการแก่พื้นที่โดยรอบใดมากน้อยเพียงใด

2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคซึ่งเข้ามาใช้บริการในเมืองเพชรบุรี

3. ทำให้ทราบถึงจำนวนประชากรประเคิมของร้านค้าและสถานบริการต่าง ๆ

ของเมืองเพชรบุรีและสามารถที่จะนำวิธีการดังกล่าวไปทำนาย จำนวนร้าน จำนวนประชากรในพื้นที่อื่น ๆ ได้

4. สามารถนำไปวางแผนในการจัดตั้งร้านค้าและสถานบริการในแหล่งกลางขึ้นใหม่ได้อย่างถูกต้องและสามารถให้บริการแก่ประชากรโดยรอบได้อย่างทั่วถึงในพื้นที่อื่น ๆ ได้ต่อไป